

Kalp Yetersizliğinde Evde Bakım

Prof. Dr. Yasemin Tokem
Araş. Gör. Funda Sofulu

10.1. Kalp Yetersizliği Tanımı

Kalp yetersizliği (KY), hem ülkemizde hem de dünyada toplumun yaş ortalamasının artmasına paralel olarak, insidans ve prevelans açısından yüksek oranlara sahip, sık hastaneye yatışlara neden olan, bakım verenlere, sağlık profesyonellerine ve sağlık sistemine büyük bir yük getiren ayrıca yaşam kalitesini olumsuz yönde etkileyen majör bir kronik hastalık olup önemli bir halk sağlığı sorunudur (Değertekin, 2010).

Amerikan Kardiyoloji Koleji / Amerikan Kalp Derneği (American College of Cardiology-ACC/American Heart Association-AHA) Erişkinlerde Kronik Kalp Yetersizliği Değerlendirme ve Tedavi Kılavuzu kalp yetersizliğini “ventrikülün kanla dolma ve kanı pompalama yeteneğini bozan herhangi bir yapısal veya fonksiyonel bozukluktan kaynaklanabilen karmaşık bir klinik sendrom” olarak tanımlamıştır.

Avrupa Kardiyoloji Derneği (European Society of Cardiology-ESC) ise klinik olarak kalp yetmezliğini, “kalpteki yapısal veya fonksiyonel kardiyak anormalliklerin neden olduğu artmış intrakardiyak basınçların sonucunda, kalbin dokulara metabolik ihtiyaçlarını karşılayacak ölçüde oksijen sunamamasına bağlı hastalarda tipik semptomlara (nefes darlığı, ayak bileği ödemi ve yorgunluk gibi) ve bulgulara eşlik eden (artmış jugüler venöz basınç, akciğerde kreptasyon ve kalp tepe atımının yer değiştirmesi, periferik ödem gibi) belirtilerin görüldüğü klinik bir sendrom yani bir belirtiler ve fiziksel bulgular bileşkesi” olarak tanımlamaktadır. Kalp yetersizliği bir hastalık değil, çok farklı nedenlere bağlı olarak ortaya çıkabilen ve yaşamı tehdit eden klinik bir tablodur (ESC, 2016).

mortalitenin azaltılmasına katkıda bulunacağı, tekrarlayıcı KY nedenli hastaneye yatışların sıklığı ve tedavi maliyetlerini azaltacağı bilinen bir gerçektir.

Anahtar Mesajlar

- Kalp yetersizliği olan hastalara sunulan evde bakım hizmeti; aile bütünlüğünün korunması, hastane kaynaklı stres ve anksiyetenin azaltılması, bireyin kendi bakımına katılımının desteklenmesi gibi avantajlar sağlamaktadır.
- Kalp yetersizliği olan hastaya evde bakım multidisipliner bir ekip tarafından sunulmalıdır.
- Evde bakım hizmetleri kapsamında sunulan hemşirelik bakımı hasta ve aile bireylerini kapsayıcı, kararlara katılımcı ve özbakımı destekleyecek eğitim programlarını içerecek şekilde planlanmalıdır.
- Kalp yetersizliği hastalarında evde bakım sürecinin başarılı bir şekilde yürütülmesi ile tekrar hastaneye yatış oranları azaltılabilir ve buna paralel olarak sağ kalım oranları artırılabilir.
- Evde bakım sürecinin yönetiminde teknoloji destekli takip sistemlerinin kullanılması bakımın konforlu olarak sunulmasının yanı sıra maliyet etkin bir bakım sunulmasını da sağlayabilir.

Kaynaklar

1. Akın S. (2013). Kardiyovasküler Sistem. Durna Z. Editör, İç Hastalıkları Hemşireliği, 1. Baskı, İstanbul, Akademi Basın ve Yayıncılık, 147-230.
2. Alkan H., Enç N.(2015). Kalp Yetersizliğinde Evde Bakım. *Turk Soc Cardiol Turkish Journal of Cardiovascular Nursing*, 6(9):27-41
3. Amakali K. (2015). Clinical Care for the Patient with Heart Failure: A Nursing Care Perspective. *Cardiol Pharmacol*, 4: 142. doi:10.4172/2329- 6607.1000142
4. Arnett D.B., Blumenthal R.S., Albert M.A., Buroker A.B., Goldberger Z.D., Hahn E.J., et al. (2019). ACC/AHA Guideline on the Primary Prevention of Cardiovascular Disease. *Journal of the American College of Cardiology*. doi: 10.1161/CIR.0000000000000678
5. Bader F., Atallah B., Sadik Z.G., Tbishat L., Gabra G., Soliman M et al.(2018). Nurse-led education for heart failure patients in developing countries. *Br J Nurs*, 27(12):690-696.
6. Badır A. (2010). Kalp Hastalıklarına Bağlı Komplikasyonlar. İçinde: *Dahili ve Cerrahi Hastalıklarda Bakım*. Editör: Karadakovan A, Aslan EF. Adana, s. 559-575
7. Blue L., McMurray J. (2005). How much responsibility should heart failure nurses take?. *Eur. J. Heart Failure*, 7(3): 351-61.
8. Brännström M., Boman K. (2014). Effects of person-centred and integrated chronic heart failure and palliative home care. PREFER: a randomized controlled study. *Eur J Heart Fail*,16(10): 114251

9. Bui A.L., Horwich T.B., Fonarow G.C. (2011). Epidemiology and risk profile of heart failure. *Nat Rev Cardiol*, 8:30–41
10. Crawford M. (2010). Kardiyoloji Tanı ve tedavi. Çeviri: Erol Ç., Biberoğlu K., Atalar E. Current Diagnosis and Treatment, Ankara, Güneş Tıp Kitabevleri, 3. Baskı.
11. Değertekin M. (2010). Kalp Yetersizliği Epidemiyolojisi. İçinde Ö. Kozan ve M. Zoghi (Ed). *Adan Z'ye Kronik Kalp Yetersizliği*. Ankara: Güneş Tıp Kitapevleri, s. 39- 44
12. Değertekin M., Erol Ç., Ergene O., Tokgözoğlu L., Aksoy M., Erol M.K., Eren M., Sahin M., Eroğlu E., Mutlu B., Kozan . (2012). Heart failure prevalence and predictors in Turkey: HAPPY study. *Arch Turk Soc Cardiol*, 40:298-308
13. Demirkıran G, Uzun Ö. (2012). Koroner Arter Bypass Greft Ameliyatı Geçiren Hastaların Taburculuk Sonrası Öğrenim Gereksinimleri. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 28(1): 1-12.
14. Desai AS, Stevenson LW. (2010). Connecting the circle from home to heart-failure disease management. *N Engl J Med*, 363:2364–2367.
15. ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure 2012. *Turk Kardiyol Dern Ars*, 40(3): 77-137. Doi:10.1093/eurheartj/ehs104 Erişim adresi: https://www.journalagent.com/tkd/pdfs/TKDA_40_70_77_137.pdf
16. Forster AJ., Murff HJ., Peterson JF., Gandhi TK., Bates DW. (2003). The incidence and severity of adverse events affecting patients after discharge from the hospital. *Ann Intern Med*, 138:161–167.
17. Gorodeski E.Z., Chlad S., Vilensky S. (2013). Home-based care for heart failure: Cleveland Clinic's "Heart Care at Home" transitional care program. *Cleveland Clinic Journal of Medicine*, 80(e-suppl 1):e-S20–e-S26
18. Heidenreich P.A., Albert N.M., Allen L.A., Bluemke DA., Butler J., Fonarow GC., Ikonidis JS., Khavjou O., Konstam MA., Maddox T.M., Nichol G., Pham M., Piña I.L., Trogon J.G. (2013). Forecasting the impact of heart failure in the United States: a policy statement from the American Heart Association. *Circ Heart Fail*, 6:606–19
19. Huiskes B. (2002). Heart Failure and Home Care. In: Martinson IM, Widmer AG, Portillo CJ. Editors. *Home Health Care Nursing and The Health Care System*, Second Edition, Philadelphia: W.B. Saunders Company, 411-445
20. Hunt SA, Abraham WT, Chin MH, et al. (2009). Focused update incorporated into the ACC/AHA 2005 guidelines for the diagnosis and management of heart failure in adults: a report of the American College of Cardiology Foundation/American Heart Association Task Force on Practice Guidelines. *Circulation*, 119:e391–e479.
21. Jaarsma T., Larsen T., Strömberg A. (2013). Practical guide on home health in heart failure patients. *Int J Integr Care*, 13: e043
22. Kılıç B., Çiçek H., Akbayrak N., Bağcivan G. (2016). Kalp Yetersizliği Olan Birey ve Yakınlarının Evde Bakım Hizmetleri Hakkındaki Görüş ve Beklentilerinin Belirlenmesi. *Cumhuriyet Hemşirelik Dergisi*, Cilt 5, Sayı 1.
23. Lewin J., Ledwidge M., O'Loughlin C., McNally C., McDonald K. (2005). Clinical deterioration in established heart failure: what is the value of BNP and weight gain in aiding diagnosis?. *Eur J Heart Fail*, 7:953–957.

24. Lloyd-Jones D.M., Larson M.G., Leip E.P., Beiser A., D'Agostino R.B., Kannel W.B., et al. (2002). Lifetime risk for developing congestive heart failure: the Framingham Heart Study. *Circulation*, 106:3068-72
25. McMurray J.J., Adamopoulos S., Anker S.D., Auricchio A., Böhm M., Dickstein K., et al. (2012). ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure 2012: the task force for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure 2012 of the European Society of Cardiology. Developed in collaboration with the Heart Failure Association (HFA) of the ESC. *European Journal of Heart Failure*, 14:803-69.[PubMed]
26. McMurray J.J.V., Adamopoulos S., Anker S.D., Auricchio A., Böhm M., Dickstein K., Falk V., et al. (2012). Akut ve kronik kalp yetersizliği tanı ve tedavisine yönelik 2012 ESC kılavuzu. *Türk Kardiyol Dern Arş*, 2012, Suppl.3
27. Moorer D.K., Riegel B. (2008). *Cardiac Nursing A Companion to Braunwald's Heart Disease*. Saunders Elseiver, St. Lois Missouri.
28. Ölüm Nedeni İstatistikleri, 2017. (2019 Temmuz). Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK). (2017). Erişim adresi: <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=27620>.
29. Ponikowski P., Voors A.A., Anker S.D., Bueno H., Cleland J., Coats A., Falket V., et al. (2016). 2016 ESC Guidelines for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure; The Task Force for the diagnosis and treatment of acute and chronic heart failure of the European Society of Cardiology (ESC). *European Heart Journal*, 37, 2129-2200. doi:10.1093/eurheartj/ehw128
30. Punchik B., Komarov R., Gavrikov D., Semenov A., Freud T., Kagan E., Goldberg Y., Press Y. (2017). Can home care for homebound patients with chronic heart failure reduce hospitalizations and costs? *PLoS One*, 28;12(7):e0182148. doi: 10.1371/journal.pone.0182148.
31. Quinn C. (2003). Decreasing hospital readmissions for patients with congestive heart failure. *Unpublished manuscript*, Georgia State University
32. Sahlen K.G., Boman K., Brännström M. (2016). A cost-effectiveness study of person-centered integrated heart failure and palliative home care: Based on a randomized controlled trial. *Palliat Medicine*, 30(3): 296-302
33. Sarı İ., Çavuşoğlu Y., Temizhan A., Yılmaz M. ve Eren M. (2016). 2016 Avrupa ve Amerika Kalp Yetersizliği Kılavuz Güncellemeleri: Yenilikler, benzerlikler, farklılıklar ve netlik kazanmamış konular. *Türk Kardiyol Dern Ars*, 44(8):625-636. doi: 10.5543/tkda.2016.00532
34. Shao J.H., Chang A.M., Edwards H., Shyu Y.I., Chen S.H. A. (2013). Randomized controlled trial of selfmanagement programme improves healthrelated outcomes of older people with heart failure. *Journal of Advanced Nursing*, 69(11): 2458-69
35. T.C. Sağlık Bakanlığı Türkiye Halk Sağlığı Kurumu. Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı (2014-2017). 2013 Ankara. Erişim adresi: <https://dosyaism.saglik.gov.tr/Eklenti/8861,turkiye-saglikli-beslenme-ve-hareketli-hayat-programipdf.pdf?0>

36. TC. Sağlık Bakanlığı. (2010). Türkiye Kalp ve Damar Hastalıklarını Önleme ve Kontrol Programı Birincil, İkincil ve Üçüncül Korumaya Yönelik Stratejik Plan ve Eylem Planı. Erişim adresi: http://file.tkd.org.tr/pdfscop/turkiye_kalp_ve_damar_hastaliklarini_onleme_ve_kontrol_programi2010_2014.pdf
37. The Criteria Committee of the New York Heart Association. Nomenclature and Criteria for Diagnosis of Diseases of the Heart and Great Vessels. 9th ed. Boston, Mass: Little, Brown & Co; 1994:253-256